

7 נובמבר 2015

להלן טור שבועי חדש,

הריסת בתי מחבלים – מרתיעה?

מאז מלחמת ששת הימים, למן היום בו קיימנו שליטה על אוכלוסייה פלסטינית גדולה מעבר לקו הירוק, נאלצנו להתמודד עם טרור פלסטיני. בפועל, מעורב בפיגועי טרור אלה שבריר של פרומיל מן האוכלוסייה המקומית, רק מאות ספורות מתוך אוכלוסייה מקומית המונה כ- 2.5 מיליון נפש.

נשאלת שאלה, מה מונע מאוכלוסייה זו להיות מעורבת ופעילה יותר בפיגועי הטרור? מה מרתיע את הצעיר המקומי מפעולה? במה שונה רוב גדול זה מן הבודדים המסכנים את חייהם, ויש שאף מתאבדים ביודעין, מייזום פעולת טרור?

אני מציב סימני שאלה אלה על רקע הדיון שהתעורר לאחרונה בשאלת האפקטיביות שבהריסת בתי המפגעים, כגורם מרתיע.

המסה הגדולה של תושבי השטחים, אלה הרבים שאינם מעורבים בפעילות החבלנית – מה מרתיע אותם?

אפשר להניח כי האוכלוסייה כולה איננה נמנית על "חובבי ציון". אף על פי כן, תושבים אלה מעדיפים לחיות חיים בלתי מופרעים, הם ובני משפחותיהם, ולהשאיר את המאבק הפעיל והאלים בידי הצעירים הנלהבים.

זו, אגב, איננה תופעה ייחודית לפלסטינים שבשטחנו, זו תופעה כלל עולמית. אחוז הפעילים במאבק הפוליטי האלים, המשולב במעשי ההתנגדות והטרור. הוא תמיד מזערי. בל נרחיק לכת, אנו זוכרים את שיעור הפעילים במחתרות היהודיות, בקרב אנשי האצ"ל והלח"י?

הוצגו בפנינו מקרים בודדים כאשר הורים הזעיקו את כוחות הביטחון שלנו ודווחו על כוונת בנם/בתם ליזום פיגוע. כוונתם הייתה ברורה – למנוע בדרך זו את המעשה. אך מה הניע הורים אלה?

ראשית, על מנת להתריע חייבים ההורים לדעת מראש על כוונת הבן/הבת להיות מעורב בפיגוע. איזה אחוז מן ההורים יודעים על כך מראש?

שנית, האם פעלו הורים אלה מחשש להריסת ביתם או שמא בקשו לגונן על הבן/הבת לבל ייהרגו?

מכל מקום ראוי לזכור:

- א. הנזק החומרי של הריסה ואבדן הבית מתקזז היום ע"י הקרנות הערביות-פלסטיניות הקיימות. אלה מפצות מיד, ואף בנדיבות, את המשפחה הנפגעת למימון בנייה של בית חדש, והענקת קצבה קבועה לצעיר שנעצר ונכלא או למשפחתו – אם נהרג;
 - ב. המהלך של הריסת בית לעולם איננו עובר בשקט. ממש כמו אצלנו, בעת הריסה או פינוי בית בהתנחלות, מביא הדבר להתקהלות המון המבקש למנוע את ההריסה או, לפחות, להפגין מחאה ציבורית ופוליטית. כך נוהגים המשפחה, תושבי השכונה או הכפר;
 - ג. איני יודע אם יש בידינו נתונים כמה מן המחבלים שפעלו לאחרונה היו ילדים בעת שהרסנו את בית משפחתם או את בית שכניהם, והאירוע נחרט בזיכרונם והוליד את רצונם לנקום;
 - ד. וכמובן – איננו יכולים להתעלם מן התקשורת הזרה. זו ממלאת תפקיד יותר ויותר שלילי מבחינתנו. זו איננה מקשרת בין הפיגוע לבין ההריסה, מה גם שברוב המקרים פעולת ההריסה דרמטית ומצטלמת טוב יותר מן הפיגוע שהיה, ובייחוד מפיגוע שנמנע.
- לפני כארבעים שנה בדקנו את הנושא, והחלטנו שהנזק שבהריסת הבית עולה מבחינתנו על התועלת, והחלטנו להימנע ככל האפשר מצעד ענישה זה.
- מה השתנה מאז?